

τῇ εἰκόνι ταύτῃ εὐρίσκειτο καὶ ἡ εἰκὼν τῆς Σοφίας Παλαιολόγου, ὡς δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς ἀκολουθοῦσης ἐπιγραφῆς :

«*Andream Paleologum Peloponnesi et Leonardum Toccum Epiri Dynastas a Turcarum Tyranno exutos regio sumpta aluit. Sophia Thomae Paleologi filiam Ruthenorum duci nuptam cum aliis muneribus tum sex mille aureorum dote auxit.*» Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἀναφέρεται πρῶτον παρὰ τῷ Forcella, *Inscrizioni delle Chiese* t. VI p. 438. Ἡ εἰκὼν αὕτη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶνε σύγχρονος τῆς Σοφίας Παλαιολόγου, ὥστε δύναται τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι αἱ εἰκόνες ἐκεῖναι εἶνε αἱ αὐθεντικαὶ προσωπογραφίαι τοῦ Ἀνδρέου καὶ τῆς Σοφίας Παλαιολόγου.

Θ. Βελλιανέτης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ ΚΡΥΟΝΕΡΙ

Ἀνακοίνωσις τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ ἱατροῦ κ. Ε. Νίδερ ἐν τῷ φυσιογνωστικῷ τμήματι τοῦ Συλλόγου.

Ἐν τῇ ὑπώρειά τοῦ ὄρους *Χαλκίς* τῶν ἀρχαίων, νῦν δὲ *Καράσσοβα* ἀπέναντι τῶν Πατρῶν, ὅπου ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις *Καλυδών*, νῦν δὲ ὑπάρχει σταθμὸς τοῦ ἐκ Μεσολογγίου σιδηροδρόμου, ἀναβλύζουσι διάφοραι πηγαί, ἐξ ὧν ἡ μεγαλειτέρα εἶνε «*Κεφαλόβρυσι*» καὶ λέγεται τὴν σήμερον *Κρυονέρι* κατ' ἐξοχὴν. Ὁ λαὸς θεωρεῖ τὰ ὕδατα αὐτῆς ὡς ἱαματικά. Ὁ δὲ κ. Νίδερ νομίζει ὅτι εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ αὐτὴ πηγὴ «*Καλλιρρόη*,» περὶ ἧς μῦθον λίαν ρωμαντικο-τραγικὸν μνημονεύει ὁ *Πανσανίας* ('Αρχαῖκά, βιβλ. VII. κεφ. 21), τὸν ἐξῆς "Ὅτε δὲ ὤκειτο ἔτι *Καλυδών*, ἄλλοι τε *Καλυδωνίων* ἐγένοντο ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ δὴ καὶ *Κόρσεος*, ἐν ἀνθρώπων μάλιστα ἐπέλαθεν ἄδικα ἐξ ἔρωτος παθεῖν· ἦρα μὲν *Καλλιρρόης* παρθένου· ὅποσον δὲ ἐς *Καλλιρρόην* ἔρωτος *Κορέσφ* μετῆν, τοσοῦτον εἶχεν ἀπεχθείας ἐς αὐτὸν ἡ παρθένος. Ὡς δὲ τοῦ *Κορέσου* δεήσεις τε ποιουμένου πάσας καὶ δῶρων ὑποσχέσεις παντοίας οὐκ ἐνετρέπετο ἡ γνώμη τῆς παρθένου, ἐκαθίζετο ἱκέτης ἤδη παρὰ τοῦ *Διονύσου* τὸ ἄγαλμα. Ὁ δὲ ἤκουσέ τε εὐχομένου τοῦ ἱερέως, καὶ οἱ *Καλυδωνιοὶ* τὸ παυραυτικά ὥσπερ ὑπὸ μέθης ἐγένοντο ἔκφρονες καὶ ἡ τελευτὴ σφᾶς παραπλήγας ἐπελάμβανε. Καταφεύγουσιν οὖν ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν *Δωδώνῃ*· τοῖς γὰρ τὴν ἡπειρον ταύτην οἰκοῦσι, τοῖς τε

Αἰτωλοῖς καὶ τοῖς προσχώροις αὐτῶν Ἀκαρναῖαι καὶ Ἡπειρώταις, αἱ πέλεια καὶ τὰ ἐκ τῆς δρυὸς μαντεύματα μετέχειν μάλιστα ἐφαίνετο ἀληθείας. Τότε δὲ τὰ χρησθέντα ἐκ Δωδώνης Διονύσου μὲν ἔλεγεν εἶναι τὸ μήνιμα, ἔσεσθαι δὲ οὐ πρότερον λύσιν πρὶν ἢ θύσῃ τῷ Διονύσῳ Κόρεσος ἢ αὐτὴν Καλλιρρόην ἢ τὸν ἀποθανεῖν ἀντ' ἐκείνης τολμήσαντα. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐς σωτηρίαν εὐρίσκετο ἡ παρθένος, δευτέρᾳ ἐπὶ τοὺς θρεψαμένους καταφεύγει ἁμαρτάνουσα δὲ καὶ τούτων, ἐλείπετο οὐδὲν ἔτι ἢ αὐτὴν φονεύεσθαι. Πραεξεργασθέντων δὲ ὅποσα ἐς τὴν θυσίαν ἄλλα ἐκ Δωδώνης μεμαντευμένα ἦν, ἡ μὲν ἱερεῖου τρόπον ἤκτο ἐπὶ τὸν βωμόν, Κόρεσος δὲ ἐφειστήκει μὲν ἡ θυσία, τῷ δὲ ἔρωτι εἷζας καὶ οὐ τῷ θυμῷ ἑαυτὸν ἀντὶ Καλλιρρόης διεργάζεται. Ὁ μὲν δὲ ἀπέδειξεν ἔργον ἀνθρώπων ὧν ἴσμεν διατεθεῖς ἐς ἔρωτα ἀπλαστότατα. Καλλιρρόη τε ὡς Κόρεσον τεθνεῶτα εἶδεν, μετέπαισε τῇ παιδίῃ ἡ γνώμη, καί, ἐσθὲι γὰρ αὐτὴν Κορέσου τε ἔλεος καὶ ὅσα ἐς αὐτὸν εἰργασται αἰδώς, ἀπέσφαξέ τε αὐτὴν εἰς τὴν πηγὴν, ἣ ἐν Καλυδῶνι ἐστίν οὐ πόρρω τοῦ λιμένος, καὶ ἀπ' ἐκείνης οἱ ἔπειτα ἄνθρωποι Καλλιρρόην τὴν πηγὴν καλοῦσι.»

Πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ἐφείλκυσε ἡ ἱστορικὴ πηγὴ αὕτη τὴν προσοχὴν τοῦ κ. Νίδερ, διὸ ἐφρόντισε ὅπως γίνῃ χημικὴ ἀνάλυσις τοῦ ὕδατος αὐτῆς. Τοιαύτην δὲ κατὰ ποιότητα ἐξετέλεσε βαυαρὸς τις στρατιωτικὸς φαρμακοποιὸς ἐπὶ Ὀθῶνος τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ νοσοκομείου ἐπεμψε μάλιστα ὁ κ. Νίδερ τὸ πρωτότυπον χειρόγραφον τῆς ἀναλύσεως ταύτης. Ἀγνοεῖ δὲ ἂν ἴσως ὑπάρχῃ μεταγενεστέρα καὶ ἀκριβεστέρα κατὰ ποιότητά τε καὶ ποσότητα ἀνάλυσις ὑπὸ Λάνδερερ, Χρηστομάνου ἢ Δαυβέργη καὶ παρακαλεῖ τὸν Σύλλογον ὅπως ἐξετάζων τὰ περὶ τούτου ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα, θεωρῶν τὸ ἀντικείμενον ἄρκετὰ σπουδαῖον καὶ διάφορον. Ἡ δὲ ἀνάλυσις τοῦ βαυαρῶ φαρμακοποιοῦ ἐκείνου ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ Κρυονερίου ἐνέχει ἀνθρακικὸν ὀξύ ἐλεύθερον ἐν ἱκανῇ ποσότητι καὶ ἐκτὸς τούτου καὶ συνθετημένην μετὰ διαφόρων βάσεων, ἄσβεστον, πότασσαν, νάτραν ὑδροχλωρικὴν καὶ ὀξυθειϊκὴν, καὶ μαγνησίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Φεβρουαρίου 1892.

Θ. Δ. Χελδράϊχ.